

Könyvismertetés

Gábris Gyula (szerk.), 2007: *Európa regionális földrajza. I. Természetföldrajz*, 241 old. ELTE Eötvös Kiadó, Budapest

A XX. sz. utolsó évtizedeiben domináló és klasszikussá vált, Marosi Sándor és Sársfalvi Béla szerkesztésében megjelent, több kiadást megért kétkötetes *Európa* korszakát lezáró *Európa regionális földrajza* (szerk: Probáld Ferenc, ELTE Eötvös Kiadó, 2000) c. könyv megjelenése után már nem kellett évtizedekig várni kontinensünk átfogó természetföldrajzi jellemzését tartalmazó újabb mű megszületéséig. 2007-ben üdvözölhattük az újabb kétkötetes könyvet, mely első, a természetföldrajzi adottságokat taglaló kötetét szeretném röviden bemutatni.

Európa természeti földrajzi jellemzése továbbra is a hagyományos szerkezetet követi: geológiai, éghajlati, vízrajzi majd életföldrajzi ismertetést olvashatunk minden egyes nagytájáról. E témakörök gyakorlatilag nemcsak tartalmukban, de sokszor formájukban is szoros egyezést mutatnak a korábban említett 2000-es kiadású *Európa regionális földrajzával*, de az egyes tájakról közölt részletes leírások viszont már sok-sok újdonságot tartalmaznak. Ezek részletessége vetekszik a klasszikus Európa-könyvével, mégis annál lényegre törőbbek és olvashatóbbak, habár néhol sajnos a hallgatók felkészülését nehezítő, kevésbé informatív terjengős szakaszok megmaradtak, mint pl. a topográfiai leírások, vagy az Alpok jellemzésénél a „pompás”, „nagyszerű”, „meredek”, „káprázatos” jelzők halmozott előfordulása. A könyv egyik legnagyobb értékét viszont pontosan ezen leírások megújult tartalma adja: a részletes tájjellemzéseknél örömmel tapasztaltam, hogy – különösen a geológiai és szerkezetmorfológiai részeknél – a legfrissebb kutatási eredményekkel és korszerű szemléletmóddal találkozhatunk. Külön kiemelném a szemléletes és oktatásban is rendkívül jól használható ábraanyagot.

Szükségnek találom viszont a talajtakaróra vonatkozó információkat. A nagytájaknál szinte semmit nem olvashatunk legfontosabb mezőgazdasági potenciálunkról, a kontinens átfogó jellemzésénél pedig csak az Európa mozaikos központi részéről vajmi kevés részletet láttató dokucsájévi övezetességet ismerhetjük meg.

Nagy örömmre szolgált – és ezt emelném ki a könyv másik legnagyobb értékeként –, hogy a klasszikus természetföldrajzi leírás mellett nagy szerepet kapott a természeti környezet antropogén átalakításának ismertetése is. Ez még az előzőtől elkülönítve, külön fejezetben jelenik meg, holott szerencsésebbnek tartanám az adott terület jellemzésébe való beépítést, hiszen napjainkban már olyan sok csatornán keresztül – és olyan mértékben – befolyásoljuk természeti környezetünket, hogy annak jellemzését nehéz szétválasztani a reá ható antropogén hatásoktól és következményektől.

A kritikai észrevételek ellenére a művet melegen ajánlom minden hallgatónak, oktatónak, illetve bárkinek, aki kontinensünk iránt szakmai érdeklődést mutat.

Barta Károly, Szeged